

N:o 239.

Af herr **J. Byström**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående
ändring af 37, 39, 40 och 42 §§ riksdagsordningen.

Många, för att ej säga flertalet, af Riksdagens ledamöter torde vara ense derom, att någon förändring i kamrarnes arbetssätt, särskildt i fråga om ärendenas beredning, borde åstadkommas. Å ena sidan är det ett jmförelsevis ringa antal, som hedras med eller åläggas ordinarie ledamotskap i de ständiga utskotten, och å andra sidan är det ett rätt stort antal kammarledamöter, som till väsentlig del utestängas från att något vidare uträtta i riksdagsarbetet. Under det de förra, åtminstone ej få bland dem, klaga öfver ett alltför efterhängset och ihärdigt riksdagsarbete, gå de senare nästan sysslolösa. Visserligen är det ej få, som antingen väljas till suppleanter i de ständiga utskotten eller insättas i de tillfälliga utskotten, men fördelningen af arbetet blir i alla fall ej tillfredsställande. Ett sådant förhållande kan naturligtvis ej vara till det helas fromma.

Som det nu är, får man ju också jmförelsevis litet uträtta vid kamrarnes plena under riksdagens första tvenne månader. Utskotten, på hvilka det tyngsta, viktigaste och mest tungifvande arbetet ligger, hinna nemligen ej bereda ärendena så, att de tidigt nog kunna för beslutsfattande föredragas i kamrarna. Mot riksdagens slut komma deremot de flesta ärendena med en brådska, som gör, att i många fall torde hvarken utskott ej heller Riksdag hinna eller kunna behandla dem med den omsorg, som deras vigt och betydelse kräfva.

I någon mån skulle detta missförhållande, enligt min mening, afhjelpas, om man

dels ändrade tiden för valet af de ständiga utskotten så, att de skola väljas inom sex dagar efter riksdagens öppnande i stället för, som nu är stadgadt, inom åtta dagar, och

dels — och detta är det väsentliga i denna motions yrkande — delade de utskott, som nu ha mest att göra, i två utskott hvardera, d. v. s. tillsatte flera utskott, än som nu sker.

Den omständigheten, att arbetet i Riksdagen tyckes med hvarje år ökas, talar äfven för att man mer än hittills bör fördela detta arbete på de krafter, som ytterligare kunna därför användas.

De utskott, som nu hafva mest att göra, äro statsutskottet, lagutskottet och bevillningsutskottet, då deremot bankoutskottet och konstitutionsutskottet ej synas vara så särdeles betungade, åtminstone enligt hvad som framgår af de tryckta riksdagshandlingarna.

Så hade år 1898 de ständiga utskotten följande antal utlåtanden eller memorial:

konstitutionsutskottet afgaf 11 utlåtanden, omfattande i tryck 96 sidor;
statsutskottet afgaf 108 utlåtanden om tillsammans 2,060 sidor.

Dessutom afgaf det tillsammans med lagutskottet 12 utlåtanden om mer än 100 sidor;

bevillningsutskottet afgaf 34 utlåtanden, omfattande 326 sidor;

bankoutskottet afgaf 15 utlåtanden, omfattande något öfver 300 sidor;

lagutskottet afgaf 87 utlåtanden, omfattande 637 sidor. Dessutom afgaf det tillsammans med statsutskottet 12 utlåtanden omfattande något mer än 100 sidor.

Jag har emellertid tänkt mig, att man skulle kunna, för att vinna här åsyftadt mål, göra — utom de ändringar i grundlagen, som häraf kunna blifva en följd — följande förändrade bestämmelser i riksdagsordningen:

§ 37.

1. Å hvarje lagtima Riksdag skola, inom sex dagar efter dess öppnande, tillsättas: ett konstitutionsutskott, två statsutskott, två bevillningsutskott, ett bankoutskott samt två lagutskott. Dessa Riksdagens ständiga utskott skola bestå: konstitutionsutskottet af tjugo, första statsutskottet af tjugo, andra statsutskottet af tjugo, första bevillningsutskottet af tjugo,

andra bevillningsutskottet af tjugo, bankoutskottet af tjugo, första lagutskottet af sexton och andra lagutskottet af sexton ledamöter, hvilka hvardera kammaren till halfva antalet inom sig väljer antingen omedelbart eller, om kammaren så beslutar, genom elektor; ankommande på kamrarnes sammanstämmande beslut att, när sådant finnes vara af nöden, tillsätta särskildt utskott för upptagande af fråga, som tillhör ständigt utskotts behandling, så ock att, derest utskott anmäler behof af förstärkning i ledamöternas antal, sådant bevilja.

2. Hvardera kammaren eger ock inom sig utse suppleanter, att, vid inträffadt förfall för utskottsledamöter, i deras ställe inträda.

3. Derest i någondera kammaren fråga väckes, som icke tillhör förenämnda utskotts behandling, men är af beskaffenhet, att utskotts yttrande deröfver erfordras, skall för frågans beredande ett tillfälligt utskott, bestående af så många ledamöter, som kammaren nödigt aktar, inom kammaren tillsättas.

4. Å urtima Riksdag skola ej flera utskott tillsättas, än som erfordras för beredning af de dervid, enligt 2 §, förekommande ärenden.

§ 39.

Statsutskotten skola undfå del af Konungens angående statsverkets tillstånd och behof till Riksdagen aflåtna proposition och ega tillgång till alla statsverkets räkenskaper och handlingar.

1. Första statsutskottet åligger att granska, utreda och uppgifva stats- och riksgäldsverkens tillstånd och förvaltning, med undantag af hvad som rör samfärdseln, samt föreslå ej mindre hvad till fyllandet af deras behof erfordras, sedan nödiga indragningar och besparingar blifvit iakttagna, än äfven beloppet af de summor, hvilka, jemlikt 63 § regeringsformen, skola för särskilda händelser afsättas, så ock att uppgifva, huru mycket bör genom bevillningar utgöras.

2. Andra statsutskottet åligger att utreda och afgifva förslag i ärenden, som röra samfärdseln, samt att efterse och granska, huruvida gjorda eller förordnade utbetalningar af statsmedlen icke öfverstigit beloppet af de hufvudtitlar, hvilka af Riksdag uti uppgjord statsreglering blifvit fastställda, och huruvida utbetalningarne äro grundade på behörigen upprättade stater, eller Konungens med vederbörlig kontrasignation utfärdade anordningar, samt styrkta med behöriga qvittenser af dem, som medlen

emottagit. Skulle, mot Riksdagens beslut, de till någon hufvudtitel anslagna summor befinnas dragna till andra ändamål än dem, som under samma hufvudtitel höra, eller något af Riksdagen fastställt anslag befinnas öfverskridet, skall utskottet hos kamrarne göra anmälan emot den embetsman, som en sådan anordning kontrasignerat, hvarefter förfares enligt 106 och 107 §§ i regeringsformen. Ej må dock, emot föreskriften i 90 § regeringsformen, utskottet i något klander af Konungens gjorda anordningar ingå; ej heller de för statsutgifterna redovisande tjänstemän personligen för utskottet eller Riksdagen till ansvar ställas, utan må, der så nödigt finnes, hos Konungen af Riksdagen anmälas de anledningar, som förekommit att emot någon sådan tjänsteman i laglig ordning ansvar yrka.

§ 40.

Bevillningsutskotten åligga att bereda alla till dem från kamrarne hänvisade frågor, som angå förändring uti föreskrifterna om bevillningsutgörande, att förslagsvis beräkna inkomsterna af de särskilda bevillingarna, och att, sedan statsverkets behof blifvit utredda och bestämda, opåmint föreslå sättet för bevillingens ökande, om det erfordras, eller dess minskande, om sådant kan ega rum, och i sammanhang dermed till Riksdagen afgifva förslag till bevillningsstadgar. Bevillningsutskotten må derjemte uti bevillningsfrågor föreslå hvad de anse billigt och nyttigt.

1. Till första bevillningsutskottet hänvisas frågor rörande tull- och postbevillingen och i samband dermed stående ärenden.

2. Till andra bevillningsutskottet hänvisas frågor rörande allmänna bevillingen, bränvinslagstiftningen och i samband dermed stående ärenden.

§ 42.

Lagutskotten skola meddela utlåtanden öfver de från kamrarne till dem hänvisade förslag till stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af lag.

1. Till första lagutskottet hänvisas förslag till stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af civil- och kriminallag; börande under civil- och kriminallag äfven förstås de delar af krigslagar och författ-

ningar rörande krigsväsendet, som ega tillämpning till medborgare utom krigsstaten.

2. Till andra lagutskottet hänvisas förslag till stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af kommunal- och kyrkolag.

Andra lagutskottet skall ock granska justitieombudsmannens afgifna redogörelse, äfvensom hans embetsdiarier och registratur, samt med utlåtande deröfver till Riksdagen inkomma.

Jag har, som redan antydts, härmed icke beräknat att framställa ett i detalj tillfredsställande lagförslag rörande dessa grundlagsparagrafer, ej heller tror jag mig kunna göra det, speciellt hvad angår fördelningen af arbetet mellan utskotten, utan anser jag, att detta lagförslagsarbete bör göras af Kongl. Maj:t, till hvilken jag begär att Riksdagen må besluta att aflåta en skrifvelse i detta ärende, men jag har velat framställa de hufvudsakliga principerna till de förbättrade bestämmelser, som ganska allmänt anses behöfliga i fråga om kamrarnes arbetssätt.

På grund af hvad jag sålunda i korthet anfört, får jag härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t, för åstadkommande af en jemnare fördelning af arbetet inom Riksdagen, enligt de här ofvan uttalade principerna, låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ändring af hithörande §§ i riksdagsordningen.

Om remiss till konstitutionsutskottet hemställes, och anhåller jag hos utskottet, att det måtte göra de redaktionella ändringar i skrifvelseförslaget, hvilka kunna vara erforderliga.

Stockholm den 18 mars 1899.

J. Byström.